

Важливим компонентом творчого мислення є латеральне мислення. Латеральне мислення містить аспекти дивергентного, конвергентного, логічного мислення. В кожного можна сформувати вміння та навички латерального мислення, які підвищують загальний творчий потенціал особистості та дають конкретні інструменти, за допомогою яких людина може створювати щось нове, продуктивне.

Едвард де Боно психолог, що працює над дослідженням латерального мислення. Саме значення слова «латеральне» означає «рух у бік». Інші терміни перекладу «нестандартне», «бокове», «нелінійне». Латеральне мислення використовує інформацію, як стимул. Воно спроможне використовувати інформацію, яка не стосується справи.

Основні принципи латерального мислення:

- Ї Усвідомлення ідей, які панують та є стереотипними;
- Ї Пошук різних підходів до явищ та проблем;
- Ї Звільнення з-під жорсткого контролю логічного мислення;
- Ї Використання випадку;
- Ї Розуміння того, що будь-яка точка зору на щось – це тільки одна з багатьох можливих точок зору;
- Ї Відкладання оцінки, судження;
- Ї Генерування нових підходів.

Латеральне мислення тісно пов'язане з творчістю (креативністю), воно має багато спільного з нею, але для творчого мислення важливим є результат, його новизна та оригінальність, тоді як для латерального мислення має значення процес роботи з наявною інформацією і в окремих випадках є лише новим поглядом на вже відомі речі. Отже латеральне мислення є важливою складовою творчого мислення. У «латерального» мислення є здатність змінювати сприйняття. В більшості випадків творчість для свого вияву потребує таланту, тоді як

латеральне мислення доступне кожному, хто прагне створити нові ідеї. Креативність є описом результату, але до появи ідей існує процес мислення, який здійснює творчість. Боно вважає за краще називати цей процес, відділяючи його від результату, латеральним мисленням.

Диференціація між логічним та латеральним мисленням

Логічне мислення	Латеральне мислення
Необхідна правильність кожного кроку. Помилки неприпустимі	Немає необхідності в правильності кожного кроку. Важливий лише результат
Негайне оцінювання	З оцінками не поспішають
Логічне мислення — вибіркове	Латеральне мислення — творче
Немає методів, які допомагають виходити за межі адекватності	Є методи, які дають змогу виходити за межі адекватності
Базис мислення — заперечення	Немає заперечень
Характерна послідовність. Необхідний логічний аналіз проблеми	Характерна непослідовність. Дослідження проблеми з різних точок зору

<i>Використовує стару перевірену інформацію</i>	<i>Новий погляд на речі, нові ідеї, пошук нового</i>
<i>Оперує, високою вірогідністю</i>	<i>Оперує малими вірогідностями</i>
<i>Класифікує, використовує категорії</i>	<i>Шукає факти, які дають змогу об'єднувати речі разом. Різнобічний підхід</i>
<i>Керується статичними поняттями</i>	<i>Використовує динамічні поняття</i>
<i>Відбирає лише релевантну інформацію (ту, що має пряме відношення до проблеми)</i>	<i>Широке коло відбору інформації (можливий взаємозв'язок різних галузей)</i>
<i>Концентрація уваги на одній проблемі</i>	<i>Багато проблем потрапляє в коло уваги</i>
<i>Застосування перевіреної інформації</i>	<i>Перевірена, обґрунтована інформація підлягає сумніву</i>
<i>Інформація використовується для того, щоб дійти до якогось рішення</i>	<i>Інформація використовується як поштовх, яких спонукає до пошуку нової ідеї</i>
<i>Один варіант розв'язання проблеми</i>	<i>Багато альтернативних варіантів розв'язання проблеми</i>

<i>Використання стійких моделей, схем</i>	<i>Відхід від стереотипів, зміна моделей, схем</i>
<i>Обов'язковий кінцевий результат</i>	<i>Кінцевого результату може не бути</i>
<i>Важливо якомога раніше оцінити ситуацію</i>	<i>Відкладання оцінки</i>
<i>Пошук причин, пояснення, доказів</i>	<i>Виклик існуючому порядку</i>